

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3613/2525

นางเชือน รอดพัน กับพวกโจทก์ นางเตื่อง เรืองทับจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1734, ป.พ.พ. มาตรา 1738

ย่อ / หลักกฎหมาย

ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นพิพาทไว้ว่า เมื่อชำระหนี้กองมรดกแล้วหากมีทรัพย์มรดกเหลืออยู่โจทก์จะมีส่วนได้เพียงใด ดังนั้นการที่ศาลจะคำนวณส่วนแบ่งทรัพย์มรดกให้โจทก์จำเลยได้ก็จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าทรัพย์สินนั้นเป็นสินส่วนตัวหรือสินสมรสระหว่างจำเลยกับเจ้ามรดกเสียก่อนซึ่งศาลชั้นต้นก็ได้วินิจฉัยว่าทรัพย์พิพาททั้งหมดเป็นสินสมรสระหว่างเจ้ามรดกกับจำเลย การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ทรัพย์พิพาทบางส่วนเป็นสินส่วนตัวของเจ้ามรดกจึงเป็นเรื่องที่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลชั้นต้น หาใช่เป็นการวินิจฉัยนอกฟ้องนอกประเด็นไม่ทรัพย์มรดกของผู้ตายยังไม่ได้แบ่งปันกันระหว่างทายาทเจ้าหนีกองมรดกอาจบังคับชำระหนี้เต็มจำนวนจากกองมรดกได้เมื่อจำเลยได้ชำระหนี้ที่กองมรดกจะต้องชำระไปก็ต้องหักออกจากกองมรดกใช้ให้จำเลยก่อนทรัพย์มรดกส่วนที่เหลือจึงจะแบ่งปันให้ทายาทได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์ทั้งสี่เป็นพี่น้องกับนายสมานผู้ตาย ส่วนจำเลยเป็นภริยานายสมาน นายสมานมีทรัพย์มรดกตามบัญชีทรัพย์ท้ายฟ้องราคาประมาณ 46,000 บาท ซึ่งตกได้แก่นางแหม่มมารดาโจทก์และจำเลยคนละครึ่งต่อมานางแหม่มถึงแก่กรรม ทรัพย์มรดกส่วนได้ของนางแหม่มจึงตกได้แก่โจทก์คนละส่วน จำเลยไม่ยอมแบ่ง จึงขอให้จำเลยแบ่งทรัพย์มรดกตามบัญชีทรัพย์ท้ายฟ้องให้โจทก์ทั้งสี่กึ่งหนึ่ง โดยให้โจทก์ได้คนละส่วนจำเลยให้การว่า กองมรดกนายสมานมีหนี้สินรวม 50,000 บาท ไม่มีเหลือเป็นมรดกแบ่งให้โจทก์ได้ แม้จะฟังว่ามีทรัพย์มรดกเหลือ นายสมานก็ยังมิบุตรบุญธรรม โจทก์จะมีสิทธิได้รับก็เพียงคนละ 1 ใน 24 ส่วนของทรัพย์มรดกทั้งหมดและโจทก์ต้องร่วมรับผิดชอบหนี้สินของกองมรดกด้วย ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า ทรัพย์ตามบัญชีทรัพย์ท้ายฟ้องเป็นสินสมรสระหว่างจำเลยกับนายสมานซึ่งจำเลยมีสิทธิกึ่งหนึ่ง ส่วนที่เหลือตกทอดแก่ทายาทไม่พอชำระหนี้สินของกองมรดก จึงไม่มีทรัพย์มรดกอันจะแบ่งปันให้แก่โจทก์ได้ พิพากษายกฟ้องโจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ทรัพย์ตามบัญชีทรัพย์ท้ายฟ้องอันดับ 1, 2, 3 เป็นสินเดิมของนายสมาน จึงเป็นมรดกตกได้แก่จำเลยและนางแหม่มคนละครึ่งทรัพย์นอกนั้นเป็นสินสมรสจึงเป็นของจำเลยกึ่งหนึ่ง อีกกึ่งหนึ่งตกเป็นมรดกได้แก่จำเลยและนางแหม่มคนละครึ่ง กองมรดกมีหนี้สินที่จะต้องรับผิดชอบจำนวน 35,000 บาท พิพากษากลับให้แบ่งทรัพย์ตามบัญชีทรัพย์ท้ายฟ้องอันดับ 1 ถึง 3 ให้โจทก์ทั้งสี่กึ่งหนึ่ง และแบ่งทรัพย์อันดับ 4 ถึง 6 ให้โจทก์ทั้งสี่หนึ่งในสี่ส่วนโดยให้หักหนี้กองมรดกและค่าทำศพกึ่งหนึ่งของจำนวนเงิน 35,000 บาท จากโจทก์ทั้งสี่ให้แก่จำเลยผู้ชำระเงินจำนวนนี้ จำเลยฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกว่าที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าที่ดินและบ้านตามบัญชีทรัพย์อันดับ 1 ถึง 3 เป็นสินเดิมของนายสมานซึ่งเปลี่ยนเป็นสินส่วนตัวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 ที่ได้ตรวจชำระใหม่ เป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นหรือไม่ เห็นว่า จำเลยให้การต่อสู้ว่าทรัพย์ที่โจทก์ฟ้องขอแบ่งเป็นสินสมรสระหว่างนายสมานกับจำเลยโจทก์ขอแบ่งส่วนทรัพย์มรดกไม่ถูกต้อง ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทไว้ว่าเมื่อ

ชำระหนี้กองมรดกแล้ว หากมีทรัพย์สินมรดกเหลืออยู่โจทก์จะมีส่วนได้เพียงใดดังนั้นการที่ศาลจะ
คำนวณส่วนแบ่งทรัพย์สินมรดกให้โจทก์จำเลยได้ตามประเด็นที่ศาลชั้นต้นกำหนดก็จำเป็นต้องวินิจฉัย
ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นสินส่วนตัวหรือเป็นสินสมรสระหว่างจำเลยกับนายสมานผู้ตายเสียก่อน มิฉะนั้น
ก็จะแบ่งเป็นทรัพย์สินในกองมรดกของผู้ตายไม่ได้ซึ่งศาลชั้นต้นก็ได้วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินพิพาททั้งหมด
เป็นสินสมรสระหว่างนายสมานกับจำเลยการที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าทรัพย์สินอันดับ 1 ถึง 3 เป็น
สินเดิมซึ่งเปลี่ยนเป็นสินส่วนตัวของนายสมานจึงเป็นเรื่องที่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลชั้นต้น
ศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยได้หาใช่เป็นการวินิจฉัยนอกฟ้องนอกประเด็นดังที่จำเลยฎีกาไม่ แต่
วินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าทรัพย์สินอันดับ 1 ถึง 3 เป็นสินสมรสระหว่างจำเลยกับนายสมานและทายาทผู้มี
สิทธิได้รับทรัพย์สินมรดกส่วนที่ตกได้แก่นางแฉ่มมีห้าคน โจทก์ทั้งสี่จึงมีสิทธิได้รับคนละหนึ่งในห้าส่วน
จำเลยฎีกาต่อไปว่า ที่ศาลอุทธรณ์ให้แบ่งทรัพย์สินมรดกให้โจทก์จำเลยแล้ว จึงให้หักเงินค่าทำศพและ
หนี้กองมรดกทั้งหนึ่งจากโจทก์ใช้ให้จำเลยชดเชยต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1734
และมาตรา 1738 ต้องหักหนี้จากกองมรดกก่อนแล้วจึงจะแบ่งทรัพย์สินมรดกที่เหลือให้ทายาทได้
พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ทรัพย์สินมรดกของนายสมานยังไม่ได้แบ่งปันกันระหว่างทายาท ดังนั้นเจ้าหนี้
ของมรดกจึงอาจบังคับชำระหนี้เต็มจำนวนจากกองมรดกได้ตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1738 ค่าใช้จ่ายในการทำศพเจ้ามรดกก็เป็นหนี้ที่
กองมรดกต้องชำระตามมาตรา 1734 เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยได้ชำระหนี้ค่าจ้างโอดินที่นาย
สมานเจ้ามรดกค้างชำระไปแล้ว และเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการทำศพเจ้ามรดก ก็ต้องหักออกจาก
กองมรดกใช้ให้จำเลยก่อนทรัพย์สินมรดกส่วนที่เหลือจึงจะแบ่งปันให้ทายาทได้พิพากษาแก้เป็นว่า ให้
แบ่งทรัพย์สินตามบัญชีทรัพย์สินท้ายฟ้องอันดับ 1 ถึง 6 เป็นสินสมรสส่วนของจำเลยทั้งหนึ่ง อีกทั้งหนึ่ง
เป็นทรัพย์สินมรดกของนายสมานให้หักเงินที่จำเลยใช้หนี้กองมรดกรวม 35,000 บาท ออกจาก
กองมรดกใช้ให้จำเลยก่อนที่เหลือให้นางแฉ่มและจำเลยมีสิทธิได้รับมรดกคนละกึ่งหนึ่ง ส่วนของ
นางแฉ่มให้โจทก์ได้คนละหนึ่งในห้าส่วน นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

องค์คณะ

อุดม บรรลือสินธุ์ · ประสม ศรีเจริญ · กิติ บุรพพรรณ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/3613/2525>